

Lidia Gàzquez Tria Sharon Olds
Sharon Olds i l'escriptura com a conjur

Fa temps que penso que l'escriptura, en especial la poesia, és com escriure uns conjurs que direm en veu alta i que invocaran certes entitats a través de símbols i d'imatges, de sentències, afirmacions o preguntes. El poder de la paraula ens farà revelacions i podrem lligar i deslligar forces invisibles. Quan experimento aquesta visió de la literatura, em venen uns quants noms al cap i és per això que trio Sharon Olds (1942, San Francisco) i un poema del seu primer llibre, *Satan says* (1979). El seu imaginari ens remet al Diable de Milton i a un apoderament com a creadora que traspassa tots els límits, com feu Llucifer, l'àngel més bell, quan va desafiar el Totpoderós i va caure a l'abisme. En les lletres d'Olds hi ha aquesta pàtina d'insolència meravellosa. Escriure és tot sovint un acte de valentia que la poeta porta fins al final. No hi ha res que s'assembli a la seva poesia.

L'autora està envoltada per una llegenda que ella mateixa va difondre sobre la relació de la seva poesia amb el Maligne. Quan la poeta va acabar el doctorat a la Universitat de Columbia, diu que ja en possessió del títol d'estudis literaris i sortint de l'edifici de la Universitat, va segellar un pacte amb el Diable que especificava que era capaç de renunciar a tot allò que havia après a canvi de poder escriure poemes veritablement personals i genuïns. I així va ser com va escriure *Satan says*. L'escriptora proposa uns textos que exploren els límits i creixen als marges del tabú. Aborda temes com l'incest, el sexe, el mal, l'abús, la foscor i la vulnerabilitat dels infants i la brutalitat dels pares; els vincles escabrosos de la família sense cap mena de judici... La moral no té cabuda als versos d'Olds i la lectura ens causa terror i fascinació a parts iguals, precisament per això, perquè ens obliga a mirar allà on no volem mirar mai. La poeta esdevé una Lilith: coneixedora de la seva maternitat abstracta i total i de la seva relació amb l'ocult, conscient del preu de la saviesa i de l'exploració dels territoris de l'Edèn i de la Terra, l'autora roman desperta al preu de la llibertat, al preu de la brillantor de la fulla de la navalla que és posseir-la, així com al perill de tallar-se i tacar-se de sang. Però, i la bellesa? La bellesa que de tot això se'n desprèn és també il·limitada. I nova.

Quan llegeixo Olds, tinc la sensació que podrien ser poemes escrits al voltant d'una foguera la nit de Walpurgis o de Sant Joan en un cercle de dones despullades que depassen tota norma i salten i ballen al voltant del foc tot dient els conjurs que elles mateixes han escrit, tot bevent d'una font obscura. En literatura catalana tenim algun exponent d'aquesta teoria de les lletres com a encanteri, per l'univers dels seus temes i l'exploració dels seus confins. Penso en Raquel Casas (qui em va descobrir l'autora nord-americana) amb tota la impudícia de la seva poètica amb obres com ara *Vessar el càntir* o *Contracció* o en Irene Solà i les seves novel·les *Canto jo i la muntanya balla* o *Et vaig donar els ulls i vas mirar les tenebres*. Solà també s'enfronta i es barreja amb el Dimoni amb una escriptura que renova les lletres catalanes des d'un imaginari popular i col·lectiu com en un baptisme de foc i fosc. Com diu Mona Chollet al seu assaig *Brujas*: "I si el Diable era l'autonomia?".

Tots els poemes de *Satan says* es dessagnen en imatges sobiranes i acaben amb revelacions agudes i insòlites. N'és exemple «Feared Drowned», un poema que, inesperadament, et destrossa.

Feared Drowned

Suddenly nobody knows where you are,
your suit black as seaweed, your bearded
head slick as a seal's.

Somebody watches the kids. I walk down the
edge of the water, clutching the towel
like a widow's shawl around me.

None of the swimmers is just right.
Too short, too heavy, clean-shaven,
they rise out of the surf, the water
rushing down their shoulders.

Rocks stick out near shore like heads.
Kelp snakes in like a shed black suit
and I cannot find you.

My stomach begins to contract as if to
vomit salt water

when up the sand toward me comes
a man who looks very much like you,
his beard matted like beach grass, his suit
dark as a wet shell against his body.

Coming closer, he turns out
to be you – or nearly.
Once you lose someone it is never exactly
the same person who comes back.

Possiblement ofegat

(Traducció de Lúdia Gàzquez)

De sobte, ningú no sap on ets,
el teu vestit negre com una alga, el barbut
cap lluent com el d'una foca.

Algú vigila els nens. M'acosto
a la vora de l'aigua, agafant la tovallola
al meu voltant com el xal d'una vídua.

Cap dels nedadors és l'adequat.
Massa baixos, massa pesats, gargamecs,
surten de les onades, amb l'aigua
lliscant-los espatlles avall.

Les roques de la riba emergeixen com caps.
Les algues serpentegen com un vestit negre desfet
i no puc trobar-te.

L'estómac se'm comença a contraure com si
hagués de vomitar aigua salada,
quan per la sorra se m'acosta
un home que s'assembla molt a tu,
la seva barba embullada com herba de la platja, el seu vestit
fosc com una closca humida contra el seu cos.

Quan se m'acosta, resulta
que ets tu – o gairebé.
Un cop perds algú, mai no és exactament
la mateixa persona qui torna.

Trio Olds, també, perquè ens manca la seva obra traduïda al català, la trio perquè
m'agradaria gaudir-la en el nostre idioma.